

Ed.

405. Frumvarp til laga

[94. mál]

um jarðeignasjóð ríkisins.

(Eftir 3. umr. í Nd., 7. apríl.)

1. gr.

Stofna skal sjóð, er nefnist Jarðeignasjóður ríkisins. Sjóðnum er heimilt að kaupa jarðir, sem svo er ástatt um, er hér greinir:

1. Jörð, sem ekki selst með eðlilegum hætti, en eigandi hennar verður að hætta búskap vegna aldurs eða vanheilsu.
2. Jörð, sem hefur óhagstæð búskaparskilyrði.
3. Jörð, sem ekki nýtur framlaga og lána, sem veitt eru til umbóta á lögbýlum, sbr. IV. kafla jarðræktarlaga, nr. 22/1965.
4. Jörð, sem er afskekkt og liggur illa við samgöngum.

2. gr.

Auk þeirra jarða, sem um ræðir í 1. gr., er Jarðeignasjóði heimilt að kaupa jarðir, sem hlunnindi fylgja og líkur eru til að verði ekki nýttar til búrekstrar, en hafa sérstakt notagildi fyrir sveitarfélag eða ríki.

3. gr.

Nú hefur jörð, sem 2.—4. töluliður 1. gr. tekur til, undanfarin 5 ár verið í leigu-ábúð bónda, sem vill halda áfram búrekstri, og er þá Jarðeignasjóði heimilt að veita bónda þessum lán til kaupa á jörð með góð búskaparskilyrði með tilliti til landgæða, samgangna og annars, er tryggir varanlega ábúð á jörðinni. Þá er Jarðeignasjóði og heimilt að veita sveitarfélögum lán til jarðakaupa samkvæmt ákvæðum 6. gr.

4. gr.

Kaupverð jarða, sem Jarðeignasjóður kaupir samkvæmt 1. gr. laga þessara, skal vera matsverð þriggja manna nefndar, sbr. 8. gr. Við ákvörðun matsverðsins skal hafa hliðsjón, annars vegar af gangverði hliðstæðra jarða og hins vegar af þeim fjármunum, sem eigandi hefur lagt í jörðina. Kaupverðið má þó ekki vera hærra en fasteignamat jarðanna er á hverjum tíma. Ákvæði 3. másl. þessarar greinar tekur gildi við gildistöku næsta fasteignamats samkvæmt lögum nr. 28 29. apríl 1963.

5. gr.

Stofnframlag ríkissjóðs til Jarðeignasjóðs skal vera 36 millj. kr., er greiðist með jöfnum greiðslum á næstu 6 árum, í fyrsta sinn á árinu 1967.

Með samþykki fjármálaráðherra má Jarðeignasjóður gefa út skuldabréf með ábyrgð ríkissjóðs, samtals að fjárhæð 36 millj. kr. Sjóðurinn stendur sjálfur skil á afborgunum og vöxtum af skuldabréfalánnum þessum. Lánskjör skulu samþykkt af fjármálaráðherra.

6. gr.

Jarðir, sem ríkið eignast samkv. 1. gr. þessara laga, má selja sveitarfélögum eða upprekstrarfélögum, sem jörðin heyrir til, enn fremur einstaklingum til varanlegrar ábúðar, ef það að dómi Landnáms ríkisins og Búnaðarfélags Íslands verður til þess að styðja aðra byggð í viðkomandi sveitarfélagi, enda fari salan fram í samráði við sveitarstjórn. Setja skal í sölusamninga ákvæði um nýtingu og meðferð landsins.

Heimilt er og, að fengnum meðmælum Landnáms ríkisins, Búnaðarfélags Íslands og hlutaðeigandi sveitarstjórnar, að selja jarðir þessar öðrum jarðeigendum í sama sveitarfélagi til að bæta búrekstraraðstöðu þeirra.

Við sölu þessara jarða skal þriggja manna nefnd, sem um ræðir í 8. gr., gera tillögur til landbúnaðarráðuneytisins um söluverð og greiðsluskilmála.

7. gr.

Landbúnaðarráðuneytið, jarðeignadeild, fer með framkvæmd þessara laga.

Landnámi ríkisins, Búnaðarfélagi Íslands og hlutaðeigandi sveitarstjórn er skylt, áður en kaup fara fram, að rannsaka búrekstrarskilyrði þeirra jarða, sem ríkinu eru boðnar til kaups, og gera rökstudda álitsgjörð um hverja jörð fyrir sig, þ. e. hvort réttmætt sé og æskilegt, samkvæmt ákvæðum þessara laga, að ríkið kaupi jörðina. Sérstaklega skal gerð grein fyrir því í álitsgjörðinni, hver áhrif það hafi fyrir hlutaðeigandi sveitarfélag, ef lögð verður niður ábúð á jörðinni.

8. gr.

Landbúnaðarráðherra skipar þrjá menn í nefnd til fjögurra ára í senn til að meta kaupverð jarða, sbr. 4. gr. Einn nefndarmanna skal skipaður samkvæmt tilnefningu fjármálaráðuneytisins, annar samkvæmt tilnefningu Stéttarsambands bænda, en þriðji nefndarmaðurinn skal skipaður samkvæmt tilnefningu hæstaréttar og er formaður nefndarinnar.

Varamenn skulu skipaðir með sama hætti.

Landbúnaðarráðherra ákveður þóknun nefndarmanna, er greiðist úr Jarðeignasjóði með öðrum kostnaði.

Álitsgjörð sú, sem um getur í 7. gr., skal send nefnd þessari, ásamt umsögn hlutaðeigandi sveitarstjórnar um sölu jarðar til Jarðeignasjóðs ríkisins, enda hafi sveitarsjóður áður afsalað sér forkaupsrétti.

Þriggja manna nefndin sendir landbúnaðarráðuneytinu, jarðeignadeild, matsgjörð ásamt tillögum og umsögn sína um jarðakaupin. Síðan tekur landbúnaðarráðherra ákvörðun um, hvort kaupin skuli gerð.

9. gr.

Nú verður dráttur á því, að jörðum, sem Jarðeignasjóður kaupir samkvæmt lögum þessum, verði ráðstafað samkvæmt ákvæðum 6. gr., og er þá landbúnaðarráðuneytinu, jarðeignadeild, heimilt að leigja afnot þeirra allt að fimm árum í senn sveitarfélaginu eða bændum innan þess. Slík afnot má því aðeins leigja utansveitarmönnu, að samþykki sveitarstjórnar komi til.

10. gr.

Jarðeignasjóður ríkisins er undanþeginn öllum opinberum gjöldum og sköttum, öðrum en fasteignaskatti af ónytjuðum jörðum sjóðsins, er greiðist með sama hætti og af öðrum jarðeignum. Allar skuldbindingar, sem gefnar eru út af sjóðnum og í nafni hans, skulu undanþegar stimpilgjaldi og þinglýsingargjöldum.

Nú er fasteign seld á nauðungaruppboði eða við gjaldprotaskipti, og ber þá uppboðshaldara að rannsaka, hvort eignin sé veðsett Jarðeignasjóði, og geta þess í uppboðsgerðinni. Ef svo reynist, skal landbúnaðarráðuneytinu, jarðeignadeild, gert aðvart svo tímanlega, að hægt sé að mæta eða láta mæta við uppboðið.

11. gr.

Jarðir, sem eru í eigu Jarðeignasjóðs og ekki eru nýttar samkv. 9. gr., skulu ekki teljast gjaldstofn fyrir opinberum sköttum og gjöldum, hverju nafni sem nefnast, sbr. þó 10. gr.

Skylt er Jarðeignasjóði að taka þátt í fjallskilakostnaði vegna jarða í fámennum hreppum með erfið fjallskil.

12. gr.

Nánari fyrirmæli um framkvæmd þessara laga getur landbúnaðarráðherra sett með reglugerð.

13. gr.

Með lögum þessum eru úr gildi fallin lög nr. 92 frá 23. júní 1936, um jarðakaup ríkisins. Eignir Jarðakaupasjóðs, aðrar en jarðir, renna til Jarðeignasjóðs ríkisins.

14. gr.

Lög þessi öðlast gildi 1. júlí 1967.